



Aan: de leden van het kabinet

Cc: de leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal

Amsterdam, 14 september 2022

Geacht kabinet,

De wereld is geconfronteerd met een nieuwe crisis waardoor opnieuw inktzwarte wolken samentrekken boven economie en samenleving. Ook de culturele en creatieve sectoren bevinden zich daardoor nog steeds in zwaar weer. Door de stijgende energieprijzen (tot wel 400 % stijging), de daarmee samenhangende inflatie en onzekerheid, de schaarste aan arbeid en de verminderde mobiliteit van ons publiek wordt het voortbestaan van organisaties, zelfstandigen, toeleveranciers en kunstenaars kortom, de gehele sector, direct in gevaar gebracht

Dit terwijl de gevolgen van de coronacrisis nog doorwerken in de gehele bedrijfskolom. De sector is niet in staat de draconische prijsstijgingen die hiervan het gevolg zijn te betalen. Daarom doen wij een dringend beroep op kabinet en andere overheden om alle denkbare maatregelen te nemen die de lastendruk in de sector kunnen verlichten én ook onfaire verdubbeling van kosten compenseren.

### **Een zeer zorgelijk beeld**

De stand van zaken in de branches die zijn aangesloten bij de [Taskforce culturele en creatieve sector](#) komt op hoofdlijnen overeen met geluiden uit de breedte van de economie en de samenleving.

De stijging van de energielasten alleen al loopt uiteen van 13% tot 400% alleen al voor 2022! Voor grote gebouwgebonden organisaties zoals bioscopen, bibliotheken, podia, monumenten, musea, kunstencentra en gecombineerde instellingen leidt dit tot onvoorziene tekorten die in de miljoenen lopen. Een aantal organisaties heeft nog te maken met lopende energiecontracten, waarvan de meeste eind 2022 of in 2023 aflopen. Daarna zullen echter ook deze organisaties en bedrijven voor torenhoge kosten komen te staan en zullen zij zijn overgelaten aan variabele tarieven, die met de huidige al scherpe budgettering tot onverantwoorde bedrijfseconomische risico's zullen leiden.

Uiteraard geldt deze problematiek ook in productiesectoren, zoals film, AV en podiumkunsten. Hier is de prijsstijging niet voornamelijk toegespitst op kosten van gebruik van een gebouw maar zijn daarnaast de stijgende lasten verdisconteerd in bijvoorbeeld zzp-tarieven, catering en transport. Extra complexiteit hierbij is dat budgetten in een andere tijd gefinancierd zijn; deze zijn niet bemeeten op de huidige realiteit.

De inflatie stijgt mee met de energielasten en leidt tot enorme kostenstijgingen. Veel culturele organisaties huren hun accommodaties van overheden, waarvan de meeste al per 1 juli jl. de huren hebben verhoogd met de CPI-index van 9,7%. De indexering van subsidies loopt daar niet mee gelijk en blijft daar ver onder. (Of is zelfs afwezig, zoals bij 56 % van de gemeentelijke podia die in 2021 geen indexatie ontvingen en bij nagenoeg alle projectsubsidies.) Een belangrijk onderdeel van de CPI-indexering wordt gevormd door de energielasten, deze zijn verantwoordelijk voor 5,64% van de CPI-stijging (bron CBS). Omdat de meeste instellingen geen huur inclusief energielasten betalen, maar dit rechtstreeks aan hun energieleverancier doen, is dit niet fair. Zijn betalen dan de verhoging immers tweemaal.



De inflatie werkt terecht ook door in de loonkosten. Er zal door de voorgestelde verhoging van 10% op het minimumloon een opwaartse druk plaatsvinden op het loongebouw binnen de cao's. En het is een voorbode voor de stijging van alle lonen en het mogelijk openbreken van de cao's.

Voor kunstenaars en zelfstandig werkenden is het al in toenemende mate schier onmogelijk het hoofd boven water te houden. De stijgende huur- en energiekosten vormen daarbij nòg een extra groot obstakel. De snelle afbouw van zelfstandigenaftrek dreigt daar nu bovenop te komen.

### **Publiek belang**

Het doorberekenen van de stijgende kosten door verhoging van ticketprijzen en/of tarieven is maar zeer beperkt mogelijk. De prijselasticiteit is zodanig dat doorberekening aan het publiek van alle stijgende kosten bovendien onze maatschappelijke taak om toegankelijk te zijn voor een breed publiek in gevaar zou brengen.

Net als voor onderwijs en sport geldt voor cultuur dat het een belangrijke maatschappelijke waarde vertegenwoordigt en essentieel is voor het welzijn en de weerbaarheid van mensen en gemeenschappen. Juist ook in moeilijke tijden. Zowel de beoefening als de beleving van kunst en cultuur versterkt verbinding en draagt bij aan noodzakelijke transitie in de samenleving. Essentieel daarbij is dat kunst en cultuur in principe voor iedereen toegankelijk zijn. Die toegankelijkheid dreigt nu opnieuw ernstig in gevaar te komen.

Tijdens de coronaperiode is de culturele en creatieve sector om al deze redenen gesteund en de sector heeft daardoor het hoofd net boven water kunnen houden. Toch zijn de reserves van de meeste instellingen, zeker die door gemeenten worden gefinancierd evenals de niet-gesubsidieerde sectoren en de werkenden, nu verbruikt. Daar komt bij dat het publiek nog schoorvoetend aan het terugkeren is naar een belangrijk deel van de sectoren, van musea tot bioscopen en podia, en van kunstencentra tot monumenten. Daarnaast wordt de continuïteit van bedrijfsvoering bedreigd door het grote en structurele personeelstekort, waardoor omzet wordt beperkt. De huidige crisis die hier nog eens bovenop komt is daarom voor veel organisaties een nekslag en bedreigend voor het voortbestaan.

Wij realiseren ons dat wij als samenleving opnieuw voor een enorme opgave staan. Samen met onderwijs en sport vormen cultuur en creativiteit een sociaal en verbindend weefsel dat noodzakelijk is voor ons welzijn en onze ontwikkeling als samenleving. Er is nu acute steun nodig om al deze essentiële en breed toegankelijke sectoren overeind te houden.

### **Maatregelen**

Wij zien dat er zowel in Nederland als in Europa hard wordt gewerkt om te komen tot een oplossing van de oplopende energieprijzen. Wij hopen dat de maatregelen die nu in Brussel worden besproken, zoals het begrenzen van energieprijzen en beperken van overwinsten, snel worden ingevoerd.

De *Taskforce culturele en creatieve sector* doet dan ook een dringend beroep op kabinet en andere overheden om alle denkbare maatregelen te nemen die de lastendruk in de sector kunnen verlichten.



Voor de *korte termijn* denken we aan (huur)indexering gebaseerd op kerninflatie, maatregelen in de sfeer van belastingverlaging en accijnsverlaging en verruiming van aftrekposten en van meerjarige- en projectsubsidies. Voor de *middellange termijn* doen we een beroep op de middelen die het kabinet beschikbaar heeft gesteld voor energietransitie.

Daarmee zou sectorbreed een slag kunnen worden gemaakt in het duurzamer maken van accommodaties, methodes van produceren en presenteren van cultuur en evenementen, om daarmee te groeien in weerbaarheid. Als volgt:

*Korte termijn: acute steun om de sector overeind te houden (2022-2023)*

Gezien de nijpende situatie waarin de culturele en creatieve sector zich bevindt, willen wij uw kabinet vragen de volgende maatregelen te overwegen en op korte termijn in te voeren:

- Gericht steunpakket om sectoren overeind te houden.
  - Stel gemeenten en provincies door een energiebijdrage in staat om de lokale infrastructuur overeind te houden.
  - Compensatie van stijgende energiekosten. Bijvoorbeeld door een plafond in de prijs aan te brengen.
  - Tijdelijke verlaging van BTW.
  - Tijdelijke korting op de huurprijs van gebouwen die in eigendom zijn van de overheid.
- Aanpassing van prestatie-eisen en coulance, zonder het recht op subsidie te verliezen.
- Indexatie
  - Koppel de subsidie-index aan de CPI-index, zodat de subsidie zijn waarde behoudt zowel bij meerjarige subsidie als bij projectsubsidies. Het doorberekenen van stijgende lasten in toegangsprijzen is slechts beperkt mogelijk.
  - Voor gemeenten: baseer huurindexering op 'kerninflatie' en niet op de CPI-index zodat huurders niet twee keer de gestegen prijs van energie betalen.
- Steunmaatregelen voor makers en zelfstandig werkenden, door gunstige belastingmaatregelen en uitstel van schrappen van de zelfstandigenaftrek.

Deze maatregelen voor de korte termijn zijn (ook) nodig om de lonen en tarieven van werkenden te verhogen opdat ook zij in staat zijn de (ook bij hun even hard) gestegen kosten te kunnen dragen.

*Middellange termijn: transitiesteun om culturele sector duurzaam en weerbaar te maken*

- Investeringsbijdragen (fonds) gericht op verduurzaming gebouwen.
- Innovatiebijdragen (fonds) gericht op energietransitie culturele sector.
- Toelaten hogere weerstandsvermogens en bestemmingsreserves.

**Tot slot**

De culturele en creatieve sector rekt op de inspanningen van het kabinet om ook onze sector overeind en breed toegankelijk te houden. Wij gaan hierover graag verder met u in gesprek.

Met vriendelijke groet,

Jan Zoet, voorzitter Taskforce culturele en creatieve sector



[De Taskforce culturele en creatieve sector](#) is een samenwerkingsverband van ruim 100 branche-, beroeps- en belangenorganisaties. Doel van de taskforce is om door gezamenlijke analyses, informatie-uitwisseling en afstemming de Coronacrisis het hoofd te bieden.

**Kunsten '92 | Federatie Cultuur** (NAPK, Museumvereniging, VSCD, CultuurConnectie, VOB, VNPf, VvNO, Koepel Opera) | **De Creatieve Coalitie | Erfgoedplatform | Federatie Creatieve Industrie** (BNA, BNO, DGA, DDD, MODINT, Buma Cultuur, NAPA, NCP, Dupho, NVPI) | **VVTP | Kunstebond | NVBF | Popcoalitie | ENCORE | VVEM | De Zaak Nu | Platform ACCT | Alliantie van Evenementenbouwers | Federatie Auteursrechtbelangen** (Platform Makers, Platform Creatieve Media Industrie en Vereniging VOICE)